

Дашкель В.А. Цюпа А.М., Лук`яненко Е.В.

*Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Берестейський проспект, 37, Київ,
email: victoriadashkel@gmail.com*

**ПРОФЕСОР М.Ф. СТЕПКО – ВІДОМИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФІЗИК ТА
ПЕДАГОГ, ОДИН ІЗ ОРГАНІЗАТОРІВ
ВІТЧИЗНЯНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

***Анотація.** Доповідь присвячена пам'яті одного з організаторів вітчизняної вищої освіти відомого фізика та педагога професора Михайла Филімоновича Степка. Розкрито життєвий шлях М.Ф. Степка та становлення його як вченого, викладача та педагога. Згадується його плідна робота у ДНУ, КПІ, Інституті вищої освіти та особливо у Міністерстві освіти і науки України, а також його активна педагогічна і наукова діяльність.*

***Abstract.** Abstract. The report is dedicated to the memory of one of the organizers of domestic higher education, the famous physicist and teacher, Professor Mykhailo Filimonovich Stepko. The life path of M.F. Stepko and his formation as a scientist, teacher and educator are revealed. His fruitful work at DNU, KPI, the Institute of Higher Education and especially at the Ministry of Education and Science of Ukraine, and his active pedagogical and scientific activities are mentioned.*

***Ключові слова:** професор Степко, вища освіта, МОН України, Інститут вищої освіти АПН України, Київський політехнічний інститут, кафедра фізики.*

***Keywords:** Professor Stepko, higher education, Ministry of Education and Science of Ukraine, Institute of Higher Education of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv Polytechnic Institute, Department of Physics.*

У січні 2025 року могло б виповнитись 80 років відомому фізику, видатному фахівцю в галузі вищої освіти і освітніх технологій, члену-кореспонденту Національної академії педагогічних наук, заслуженому працівнику народної освіти України професору Михайлу Филімоновичу Степку.

Михайло Филімонович народився 24 січня 1945 року у м. Ромни Сумської області у

родині службовця. У 1952 р. вступив до Роменської СШ № 2 (сучасна назва «Роменський лицей № 2 імені академіка А.Ф. Іоффе»), яку закінчив зі срібною медаллю у 1963 році. Роки навчання у школі сформували важливі риси характеру майбутнього вченого [1]. Творчий дух, змістовні знання, любов до своєї справи взяв у свій подальший педагогічний та науковий шлях Михайло Степко, про що він із вдячністю згадував у 2009 році під час свого виступу на святкуванні 200-ї річниці рідної школи.

Після закінчення школи Михайло Филімонович вступив до Харківського державного університету на радіофізичний факультет, який закінчив у 1968 році та здобув спеціальність «Радіофізика та електроніка». Згідно призначення Міністерства освіти УРСР після закінчення університету він почав працювати у Донецькому державному університеті на посаді асистента, а з 1972 року – старшого викладача кафедри електрорадіотехніки та радіоспектроскопії (з 1991 р. кафедра радіофізики). Педагогічну діяльність Михайло Филімонович успішно поєднував із науковою, що дозволило йому після навчання на заочному відділенні аспірантури у 1975 році захистити дисертацію на здобуття ступеня кандидата фізико – математичних наук. У 1977 році він здобув вчене звання доцента і продовжував працювати на тій же кафедрі, обіймаючи посаду доцента. Захистивши дисертацію, Михайло Степко продовжував займатись науковою роботою, писав роботи з техніки НВЧ, радіотехніки та електроніки. Він активно брав участь у науково-технічних конференціях по електроніці, був виконавцем особливо важливих науково-дослідницьких робіт та керував науковою роботою студентів, за його участю створювались навчальні та наукові лабораторії кафедри. Його відповідальність та обов'язковість привернули увагу адміністрації університету і він призначався відповідальним секретарем приймальної комісії, що в тих умовах було дуже важливою посадою, а у 1983 році став деканом фізичного факультету і багато зробив для його розвитку.

У 1986 році Михайла Филімоновича було запрошено для роботи до Міністерства освіти і науки України (до 1991 р. Мінвуз УРСР), де він працював до 2007 року начальником відділу, заступником начальника управління, начальником Головного управління вищої освіти, першим заступником голови Вищої атестаційної комісії, заступником державного секретаря та заступником міністра цього міністерства.

Тривалий час Михайло Филімонович був представником України у Комітеті Ради Європи з питань вищої освіти і науки (1991 – 2007 роки), протягом чотирьох років його обирали членом Бюро Комітету Ради Європи з питань вищої освіти і науки, брав участь у розробленні стратегії розвитку вищої освіти у Європі, що передувало початку Болонського процесу [2]. Він

також був членом Міжвідомчої комісії з впровадження рекомендацій Болонського процесу в системі вищої освіти України.

Обіймаючи відповідальні посади у МОН України, Михайло Филімонович не припинив педагогічну діяльність, працюючи за сумісництвом у Національному технічному університеті України «КПІ імені Ігоря Сікорського» на посадах доцента та професора кафедри загальної та експериментальної фізики (з 2021 р. кафедра загальної фізики), де до 2001 року читав курс загальної фізики студентам енергетичних спеціальностей. консультував молодих викладачів кафедри, а також займався науковою роботою у галузі напівпровідникової електроніки. Під час роботи на цій кафедрі він отримав вчене звання професора.

У 2007 році М.Ф. Степко обійняв посаду першого заступника, а з 2012 року – директора Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, у 2011 – 2014 роках був членом Національної команди експертів з реформування вищої освіти України. У 2015 році Михайло Филімонович перейшов на посаду директора Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти, спрямовуючи свою діяльність на підвищення професіоналізму педагогічних працівників при здійснюванні ними освітнього процесу.

М.Ф. Степко – член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України з 2003 року. Він є автором понад 125 наукових праць, за його участю розроблено нормативно-правові документи, що забезпечують функціонування та розвиток системи вищої освіти України, зокрема закони «Про освіту», «Про вищу освіту»; державна програма «Освіта (Україна ХХІ століття)». Коло педагогічних інтересів Михайла Филімоновича охоплює сфери розвитку вищої освіти України, порівняльний аналіз систем освіти країн світу, роль і місце освіти та науки у розвитку особистості і суспільства.

Михайло Филімонович завжди підтримував розвиток педагогічної науки, сприяв створенню багатьох спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій, йому були притаманні риси високої порядності, чесності, принциповості. Він щиро допомагав багатьом науково-педагогічним працівникам різних регіонів України.

М.Ф. Степко отримав почесне звання «Заслужений працівник народної освіти України» (1997), був відзначений державними нагородами: орденом «За заслуги» (2005), Почесною грамотою Кабінету міністрів України, Почесною грамотою Верховної Ради України, нагородами Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України, зокрема медаллю «Ушинський К.Д.» (2014).

Михайлу Филімоновичу довелося працювати у нелегкі часи змін,

перебудови освіти, університетів та цілей навчання. Він був реформатором, який бачив можливі наслідки процесів і скеровував їх на користь суспільства. Цікавий співрозмовник із багатою ерудицією, широким світоглядом і ґрунтовними знаннями – таким був Михайло Степко, життєвий і творчий шлях якого може слугувати прикладом високої порядності, щирості, принциповості та професіоналізму. Можна з упевненістю стверджувати, що всі, хто спілкувався з Михайлом Филимоновичем Степком, із глибокою вдячністю згадують свого керівника, наставника або колегу, щиро сумуючи з приводу його відходу з життя, що стався 28 травня 2020 року.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Єфремова, В. (2010, березня 2). Пора жнив та збору плодів. *Ромен: Літературно-історичний альманах*.
- [2] Харченко, В. (2020, травня 29). Співчуття. *Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна*. <https://karazin.ua/news/pishov-z-zhyttia>